

Enquête financiële situatie erfgoedinstellingen provincie Groningen door gestegen energieprijzen

Analyse, 26 oktober 2022

Eind september 2022 ontvingen de 60 bij Erfgoedpartners aangesloten erfgoedinstellingen een enquête met 5 vragen naar het effect van de gestegen energieprijzen en ontwikkeling van bezoekersaantallen na de periode van coronalockdowns.

Dit leverde 25 reacties op van 12 gesubsidieerde instellingen en 13 instellingen zonder structurele subsidie. Musea vormden het merendeel van de respondenten, daarnaast reageerden twee organisaties die bij elkaar opgeteld ruim 45 gebouwen vertegenwoordigen: boerderijen, molens, borgen, kerken, kantoren, bezoekerscentra e.d.

Doel van de enquête was om een beeld te krijgen van het effect van de hoge energieprijzen, dalende bezoekerscijfers en de gevolgen daarvan voor de financiële situatie in 2023 voor de erfgoedinstellingen in de provincie Groningen.

De resultaten zijn besproken in het platform directeuren, worden gedeeld met de aangesloten erfgoedorganisaties, de Provincie Groningen en in het Landelijk Contact van Museumconsulenten.

Hieronder volgt de analyse n.a.v. de ontvangen respons.

Problemen met energiekosten:

- Als de twee grote stichtingen beide als één respondent worden geteld, zegt circa de helft van de respondenten problemen te ervaren met de hoge energiekosten, de andere helft ervaart deze niet. Als de ruim 45 gebouwen die deze 2 stichtingen bij elkaar beheren in de telling worden meegenomen, ervaart een overgrote meerderheid problemen met de energiekosten. 8 van de 11 respondenten die geen problemen ervaart, zijn musea die geen structurele subsidie ontvangen.
- Problemen zijn afhankelijk van het energiecontract:
Er zijn organisaties met een langjarig vast contract of met een regeling waarbij de gemeente de kosten voor huisvesting betaalt.
- Het ervaren van problemen is afhankelijk van de mentaliteit van het invullen “We hebben geen problemen, want nog een vast contract tot februari 2023”: “We hebben grote problemen want in december 2023 verloopt ons vaste contract.”
- Problemen zijn ook afhankelijk van het al dan niet aanwezig zijn van een eigen buffer of kapitaalcrachtige vriendenvereniging.
- Zeven respondenten noemen concrete bedragen die zij verwachten meer te moeten betalen aan energie in 2023, drie andere organisaties gebruiken een omschrijving zoals ‘fors meer’, en zes respondenten laten weten dat het energiecontract in 2023 afloopt.
- Er is onduidelijkheid over compensatie en over aanbidding als vast contract verloopt.

Genoemde oplossingen hoge energiekosten

- Temperatuur lager of zelfs uit; extra kleding/habijt voor bezoekers
- Gewone verlichting vervangen door LED lampen
- Extra dagen dicht of langere wintersluiting
- Extra subsidie vragen of fondsen werven
- Verduurzamen (maar dat kost ook geld)
- Hand op de knip, minder activiteiten.
- Hogere tarieven aan huurders doorberekenen

Bezoekcijfers 2022 t.o.v. voor Corona

- Vrijwel alle respondenten hebben na Corona te maken met teruglopende bezoekers in percentages tussen de 25 en 60%.
- De oorzaak is onduidelijk.

Genoemde oplossingen teruglopende bezoekers na Corona

- Minder afhankelijk van reguliere bezoekers door trouwlocatie te worden of ruimtes te verhuren
- Minder gratis kaarten

Verwachting van de algehele financiële situatie in 2023

- Een meerderheid van de respondenten voorziet voor 2023 een moeilijke financiële situatie. 'zeer fors meer betalen', 'bezuinigen', een aantal respondenten verwacht geen sluitende begroting te kunnen leveren.

Punten voor discussie

- Gezamenlijke actie heeft alleen zin met duidelijke cijfers: die cijfers moeten nu berekend worden om de toekomstige problemen duidelijk te maken als er niets gebeurt. Een paar respondenten hebben dit al gedaan. Voor 2022 verwachten vijf respondenten een kostenstijging tussen de € 2.000 en € 65.000 (totaal € 120.000/gem. € 24.000), en voor 2023 verwachten zeven respondenten meerkosten van € 2.500 tot € 150.000 (totaal € 367.500, gem € 52.000), afhankelijk van de prijzen van energie.
- Bestaat er gevaar voor de collectie? Behoud is gebaat bij constante luchtvochtigheid die vaak geregeld wordt via temperatuur.
- Gezamenlijke promotie: "warme jassen dagen" of "laat kunst jou verwarmen"
- Wat kunnen musea voor elkaar betekenen wat betreft opslag kwetsbare collecties of gezamenlijke presentaties op één locatie, waardoor één locatie dicht kan.
- Als er behoefte is aan gezamenlijke actie: wie pakt welke rol?

Bijlage

Vragen enquête

1. Komt uw organisatie in de problemen vanwege energielasten?

Ja (ga door naar vraag 2)

Nee (ga door naar vraag 3)

2. Zo ja:

a. Hoe groot is de te verwachten financiële schade voor 2022?

b. En voor 2023?

c. Welke maatregelen overweegt u om de situatie het hoofd te bieden?

3. Heeft uw organisatie na corona te maken met teruglopend bezoek?

Ja (ga door naar vraag 4) Nee (ga door naar vraag 5)

4. Zo ja:

Wat is de te verwachten terugloop in 2022 t.o.v. voor corona?

5. Wat is de algehele financiële verwachting voor uw organisatie in 2023?